

IULIU STANCIU

OAMENI PE URANUS

Roman

A dat din umeri, simulând regretul că nu are cum să-l ajute pe ciudatul căutător de fantome, s-a răsucit în jurul bastonului, care s-a flambat de era să se rupă sub greutatea nevolnicului său stăpân, și a intrat înăuntru, târând cordonul de la halatul de molton.

Nu știe cum a ajuns acasă!...

A început să fluiera în camera goală și tristă. A pagubă! Cum să dispară așa, deodată? Totul a fost o cacealma? Ea și Truffin, sau cum l-o chema în realitate, au organizat acest bluf ca să culeagă gratis informațiile de care aveau nevoie? Pierduse și cartea de vizită a fantomaticului patron din Paris.

Toată munca lui, toate speranțele sale erau spulberate. Iarăși!

Iar a ratat ocazia de a lucra la o firmă.

Care firmă?

Dureros era că a dispărut și rodul invenției brevetate cu Adelina. „Eu eram vinovat că fusesem gură cască, să zicem, dar ea, ce vină avea, biata femeie? Unde ești, Adelina? Iartă-mi greșeala, neatenția, naivitatea, nici nu știu cum s-o numesc! Sunt un gogoman care a crezut în himere...”

Dar ceilalți candidați? Pe câți or mai fi păcălit escrocii cu aere de doctori care deschid firmă cu profil științific?

Cui să se adreseze? Poliției, dar are dovezi? Presci, televiziunii? Ca să-l ridiculizeze?

Parcă îi aud pe colegi:

– Păi, dacă vrea să facă măsurători fanteziste! Asta e treabă serioasă?

SFÂRȘIT

București, febr. 2019

CUPRINS

5	UN SCURT ISTORIC
7	OPERAȚIUNEA „URANUS”
11	OPERAȚIUNEA „URANUS” DIN BUCUREȘTI
27	MEMENTO
31	BOBULEȚ
57	„FIZICIAN, CAUT DE LUCRU!”

noiembrie, 1942 cu două atacuri care s-au întâlnit la Kalaci patru zile mai târziu.

Pregătirea pentru această operațiune a fost dificilă. Stalin a fost convins să acorde generalilor Jukov și Vasilevski condițiile și resursele necesare. Strategia lui Jukov a fost să aprovizioneze Stalingradul încercuit cu o cantitate minimă de materiale necesară pentru a deține Armata a 6-a germană comandată de către Paulus pe când forțele și echipamentul sovietic era utilizat pentru crearea a cinci noi armate de tancuri. (La acest punct, producția militară sovietică depășise mult estimările germanilor.) Noile armate erau apoi „sângerate” în alte părți a frontului. Deoarece forțele germane erau concentrate în jurul Stalingradului, generalii sovietici au decis să utilizeze o încercuire largă din două cauze: pentru a ataca sectorul frontului mai vulnerabil, apărat de forțele române care erau mai prost echipate și pentru a împiedica o intervenție a armatei a 6-a. Secretul operațiunii a fost păstrat foarte efectiv, datorită la acțiunile de decepție sovietice și la scepticismul german că sovieticii puteau să organizeze o astfel de operațiune.

Când rezistența română a fost eliminată, forțele sovietice au avansat printr-o ceață friguroasă. Nu existau forțe germane majore să ofere rezistență și cele două capete a armatelor sovietice s-au întâlnit la Kalach, capturând podul crucial peste Râul Don.

Mai mult de un sfert de milion de soldați a Puterilor Axei au fost izolați de la sursa lor de provizii, când iarna aspră se intensifica. Situația soldaților germani părea disperată și pe data de 22 noiembrie Generalul Friedrich Paulus a i-a trimis o telegramă lui Adolf Hitler declarând că Armata a 6-a era

înconjurată. Avansul sovietic în criptografie a contribuit la succesul operațiunii.

Armata a 6-a germană nu a primit permisiunea să se retragă și a fost atacată de mai multe ori de către forțele sovietice, începând cu 31 ianuarie, 1943. Promisiunile de aprovizionare prin intermediul Luftwaffe nu au fost îndeplinite și mai multe avioane de transport au fost pierdute. Vremea severă a intensificat demoralizarea forțelor germane și a diminuat efectivitatea calitatea echipamentului lor.

Pe data de 2 februarie, Armata a 6-a cu aproape 100.000 de soldați, s-a predat forțelor sovietice, cu toate că doar aproximativ 6.000 de militari germani au supraviețuit captivității și s-au întors în Germania după sfârșitul războiului. Operațiunea a fost parțial sincronizată cu Operațiunea Marte lângă Moscova.

Armata Roșie s-a unit atât de repede la Kalach că a fost necesar să reproducă scena pentru filme de propagandă câteva zile mai târziu. Sporirea morală după pierderea germană în special în Rusia, a fost enormă. Germania a suferit cea mai mare înfrângere până atunci în cadrul războiului.

Pe parcursul încercuirii, Paulus a fost promovat la rang de mareșal. Astfel el a fost primul mareșal german să capituleze.

Armata a 6-a germană, cu aproape 100.000 de soldați, s-a predat forțelor sovietice, cu toate că doar aproximativ 6.000 de militari germani au supraviețuit captivității și s-au întors în Germania după sfârșitul războiului. Operațiunea a fost parțial sincronizată cu Operațiunea Marte lângă Moscova.

Armata Roșie s-a unit atât de repede la Kalach că a fost necesar să reproducă scena pentru filme de propagandă câteva zile mai târziu. Sporirea morală după pierderea germană în

special în Rusia, a fost enormă. Germania a suferit cea mai mare înfrângere până atunci în cadrul războiului.

Pe parcursul încercuirii, Paulus a fost promovat la rang de mareșal. Astfel el a fost primul mareșal german obligat să capituleze.

Așadar, în cazul acestui episod din timpul celui de Al Doilea Război Mondial, a fost folosit un cod „URANUS”, fără nicio legătură cu Cartierul bucureștean demolat de Ceaușescu.

Operațiunea „URANUS” DIN BUCUREȘTI

La începutul anilor 50 și în anii 60, PCR și conducerea de stat au lansat un program extins de construcții de locuințe.

După anul 1977, la ordinele primului arhitect al țării, 7 kilometri pătrați din suprafața Bucureștiului, aveau să devină praf și pulbere – Cartierul Uranus.

În procesul sistematizării Bucureștiului, 10.000 de locuințe au fost demolate și peste 50.000 de români au fost mutați la bloc.

În paralel cu construcția locuințelor muncitorești, Ceaușescu își îndeplinea un al doilea mare vis: noul centru politico-administrativ, Casa Poporului, și bulevardul Victoria Socialismului. Patrimoniul arhitectural al orașului a fost sacrificat.

Lumea din Micul Paris a dispărut pentru totdeauna. Începând cu anul 1982, zona Izvor-Mihai Vodă-Uranus a fost pusă la pământ pentru a face loc Casei Poporului.

Au fost demolate Arhivele Statului, iar singura ctitorie a lui Mihai Viteazul din București, mănăstirea Mihai Vodă, a fost mutilată, clopotnița și biserica fiind ascunse prin translare în spatele blocurilor comuniste.

Cea mai mare pierdere a fost, însă, Spitalul Brâncovenesc, ctitorit în anul 1835 din averea Saftei Elisabeta Brâncoveanu, soția marelui ban Grigore Brâncoveanu.

Maximilian Spinzi este inginer chimist. Zeci de ani a lucrat la Institutul de chimie fizică al Academiei Române. A locuit în zona Uranus, pe strada Sirenelor, într-o casă care, printr-un noroc, a scăpat de sub lama buldozerelor.

90% din cartierul în care și-a petrecut tinerețea, însă, este de nerecunoscut. Un întreg cartier interbelic a dispărut ca și cum nici n-ar fi existat.

În doar câțiva ani, Bucureștiul, orașul cu o istorie veche de peste 5 secole, a devenit un uriaș șantier socialist pe care cuplul Ceaușescu și-a scris propria pagină de istorie. Dincolo de realizările socialismului, să nu uităm că Bucureștiul de astăzi s-a înălțat cu un preț uriaș: acela al distrugerii patrimoniului.

Intervenția de proporții, făcută pentru eliberarea terenului în vederea construirii Casei Poporului, a dus la eliminarea Cartierului Uranus-Izvor și nivelarea dealului. Nu foarte departe de centru, dar izolat de acesta, a existat odată un cartier tihnit, cu străzi pietruite (unele cu bolovani de râu), aparte prin străzile sale în pantă, unice în București.

Bucureștii au fost dintotdeauna caracterizați de prefaceri și schimbări, mai mult sau mai puțin fericite. Nu este și cazul Cartierului Uranus-Izvor, care evoluase într-un ritm lent. Există un sens al continuității, al apartenenței la locuri. Odată cu vechiul cartier s-a pierdut un lucru care se învață în timp: modul de a trăi în comunitate.

Cei care au trăit în cartierul Uranus-Izvor au și astăzi nostalgia lui. Povestea străzilor și bisericilor dispărute din această

parte desfigurată de oraș trebuie cunoscută refăcând astfel legătura necesară cu trecutul.

Fotograful Dan Perry a realizat în anii '80 câteva fotografii în cartierul în care a locuit, ce avea să dispară doar câțiva ani mai târziu.

Prin bunăvoința domniei sale, prezentăm și noi aici aceste nestemate dispărute pentru totdeauna.

Să-l ascultăm pe George Leahu:

ISTORIC AL BUCUREȘTIULUI – CARTIERUL URANUS, DEALUL SPIRII

Bucureștiul, a cărui întemeiere este legată fie de legenda ciobanului Bucur, care a înființat o așezare pe malul râului Dâmbovița, fie de voievodul Negru Vodă, care a pus temeliile unei reședințe și a unui centru de schimb – este așezat pe un loc cu o mare încărcătură istorică (descoperirile arheologice atestă o vechime a așezărilor omenești de peste 150.000 ani: Fundeni, Dudești, Pipera, Dealul Spirii și mănăstirea Mihai-Vodă – ultimele aflate în imediata vecinătate a Palatului Parlamentului).

Povestea clădirii Palatului Parlamentului și a zonei în care a fost amplasată este puternic întrețesută cu anii de început ai orașului București, dar și cu perioada de strălucire a orașului, când acesta era supranumit „Micul Paris”.

Bucureștiul, ca și alte capitale europene, s-a născut pe malurile unui râu, Dâmbovița, râu care a produs grave inundații timp de sute de ani. În 1862 „apele s-au umflat ajungând până la catul de sus al caselor, iar oamenii ieșeau pe ferestre”. Locul de naștere a Cetății de scaun a Țării Românești, cum era denu-

mit orașul în trecut, îl constituie Palatul și Curtea Veche, situate în apropierea Hanului Manuc, nu departe de locul unde se află astăzi Palatul Parlamentului.

Imaginea orașului București, până la transformarea acestuia în „Micul Paris”, așa cum apare în imagini panoramice vechi, poate fi rezumată astfel: „o întindere verde, din care răsăreau ca niște verticale doar turele bisericilor” sau oraș cu „ulițe strâmte și întortocheate, cu acele vestite artere căptușite cu bârne de lemn – așa-zisele poduri”.

Între anii 1840-1894, la „Ecole des Beaux Arts” din Paris au absolvit 29 de arhitecți români; ce au constituit prima generație de arhitecți care a demarat procesul de transformare în capitală europeană a orașului București, împreună cu un grup de arhitecți francezi.

Conturarea propriei identități de oraș occidental se leagă de anii 1859 – Unirea Principatelor și 1877 – câștigarea Independenței de către România.

Sintagma de „Micul Paris” a apărut în ultimele zile ale secolului al XIX-lea și s-a impus în jurul anilor 1900. Clădiri elegante în stilul renașterii franceze și italiene, biserici ortodoxe în stil baroc, vile în stil Second Empire se mai păstrează și astăzi, parțial, în inelul central al orașului: case, magazine, palate, edificii publice etc. Bucureștiul a preluat la scară redusă modelul unor palate publice impozante din lumea francofonă. Mai mult decât clădirile cu arhitectură deosebită, Bucureștiul a devenit „Micul Paris” datorită atmosferei, limba franceză fiind vorbită frecvent pe stradă și pe anumite paliere sociale.

Andre Bellesort, aflat la București la începutul secolului trecut, spunea despre Palatul de Justiție că era atât de încăpător încât putea cuprinde „pledanții și avocații celor cinci părți ale

lumii”, despre Banca Națională credea că este „cel mai frumos templu ridicat norocului orb” iar despre Palatul Poștelor relatează că, de câte ori trecea pe acolo, înaltul demnitar Sturdza își făcea semnul crucii, știind cât de mult a costat acesta.

Bucureștiul a fost primul oraș din lume iluminat cu gaz lampant (1856), fiind urmat de Viena unde primele lămpi au fost instalate abia în 1859.

Despre „Micul Paris”, cu artera sa principală Calea Victoriei, iluminată „a giorno” și străbătută de cele mai moderne taxiuri din acea vreme, jurnaliștii de la New York Times au scris că este singura stradă din București care avea puterea să atragă turiști de parcă ar fi existat un magnet sub asfalt.

Anii care au urmat celui de-al doilea război mondial, cu privațiuni de tot felul, au adus instaurarea regimului comunist român, și constituie o altă perioadă de numeroase transformări arhitecturale în București, printre care și înălțarea clădirii Palatului Parlamentului, însă niciuna dintre acestea nu i-au mai adus înapoi alintul de „Micul Paris”.

Palatul Parlamentului se înalță pe locul unde altă dată se afla vechiul cartier Uranus. Era un cartier cu străzi mici, în pantă, pavate cu piatră cubică și case vechi, cu case românești vechi și cochete, cu aer boem, multe din ele creații ale arhitecților vremii. Locuitorii proveneau din clasa de mijloc a societății: negustori, meșteșugari și proprietari de mici afaceri.

Foștii locuitori au încă vii în memorie traseele unor străzi, aspectul și culoarea unor case sau clădiri, tramvaiele care urcau greu dealul Uranusului, meciurile de la stadionul A.N.E.F., cu zeci de mii de oameni ce umpleau străzile cu forfota lor și murmurul comentariilor, imagini păstrate și în filmul „Angela